

12. července 2020

Lid důvěry

Pokoj bratřím i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.

²Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě, Bože!

³Po Bohu žízním, po živém Bohu. Kdy se smím ukázat před Boží tváří?

205 Chvála Bohu, nový den teď

modlitba:

Milostivý Bože, tvá velkorysost je nedozírná. Slýchali jsme o ní nejdřív asi od druhých, slyšíme o ní od svých farářů, sami ji poznáváme odevšad z Bible. Jenomže my si přejeme potkat se s ní i naživo, tady v tom našem přebývání. A ono se to někdy i podaří a za ty okamžiky jsme moc vděční. Za ty průhledy, za prchavé okamžiky, kdy se poodkryje věčnost. Dává nám to sílu, dává nám to naději. A nám nezbyvá než opakovat to prosté slovo děkuji. Donekonečna. Jinak to neumíme. Amen

čtení: Zoufalství Mojžíše – modlitba (Nu 11,10–15):

Mojžíš slyšel, že lid pláče, každý u vchodu do svého stanu, čeled' vedle čeledi.

Hospodin vzplanul velikým hněvem. I Mojžíš na to hleděl s nevolí

a vyčítal Hospodinu: „Proč zacházíš se svým služebníkem tak zle? Proč jsem u tebe nenalezl milost, žes na mě vložil všechn tento lid jako břímě?

Copak jsem všechn tento lid počal já? Copak jsem ho porodil já, že mi říkáš: Nes jej v náručí, jako chůva nemluvnátko, do země, kterou jsi přísáhl dát jeho otcům?

Kde vezmu maso, abych je dal všemu tomuto lidu? Volají ke mně s pláčem: ‚Dej nám maso, chceme jíst.‘

Nemohu sám unést všechn tento lid, je to nad mé síly.

Když už se mnou chceš takto jednat, raději mě zabij, jestliže jsem u tebe nalezl milost, abych se nemusel dívat na svoje trápení.“

Svítá 380 Vstoupí Mojžíš

základ kázání: Nu 14,1–4

Celá pospolitost se pozdvihla; dali se do křiku a lid tu noc proplakal.

Všichni Izraelci reptali proti Mojžíšovi a Áronovi a celá pospolitost jim vyčítala: „Kéž bychom byli zemřeli v egyptské zemi nebo na této poušti! Kéž bychom zemřeli!

Proč nás Hospodin přivedl do této země? Abychom padli mečem? Aby se naše ženy a děti staly kořistí? Nebude pro nás lépe vrátit se do Egypta?“

I řekli si vespolek: „Ustanovme si náčelníka a vraťme se do Egypta!“

Sestry a bratři,

tahle biblická pasáž je nazvána reptání lidu, je to tak i v Bibli kralické. Reptání. Nebo remcání.

Já bych řekla, že reptat znamená odporovat, ale jen nekonstruktivně. Nemá to racionální základ, chybí tam nějaké návrhy, jak nedobrou situaci řešit. Ale v hebrejštině, v hebrejském slově je toho víc. To hebrejské slovo znamená vzpouru, a taky je v něm obsažena nedůvěra, což už je závažnější rovina, však taky ten biblický kontext tady závažný je.

Já jsem nedávno četla knihu amerického pastora Jeffa Maniona, jmenuje se Krajina na pomezí. A podtitul tam je „hledání Boha v dobách těžkých změn“. Tou krajinou na pomezí autor myslí nějaké těžké období života a v té knížce se věnuje právě Izraelcům na poušti. Ovšem má to být vlastně příměr pro nás, tedy pro ty z nás, kdo procházejí právě nějakou těžkou dobou, tou krajinou na pomezí. Abych podepřela autorovu pravdivost, dodám, že on sám má za sebou z doby dětství také hodně vážné trauma.

Všichni známe sled událostí, který se sběhne s Izraelci na poušti, mám na mysli ty první dva roky putování. Vedro, všude písek, nárek, zoufalství, hlad, žízeň... Co je na jejich nářku špatného? A co je špatného na tom, když si zoufám dnes já, protože zápolím s něčím nečekaně zlým?

Reptání je pochopitelné, nárek zrovna tak. Ale o to tu nejde: Říkala jsem, že v tom slově reptání v hebrejštině se skrývá i vzpoura a nedůvěra. Nejde tady o ty útrapy, ale o reakci na ně. To je to jádro. To je to, nad čím si zoufá sám Hospodin a co je pak příčinou jeho zloby. Co se to tady stalo?

Lidé nařikají, remcají, navzdory tomu, že Bůh předvede pěknou řádku zázračného dění. Poté, co se odehrají ty známé egyptské rány, následuje triumfální odchod z Egypta a pak Bůh rozhrne moře, aby umožnil uprchlíkům definitivní úprk. Já si nemyslím, že Izraelci na tohle na poušti zapomněli, ba ne, tak nevděční nejsou. Jenže když nastanou nové těžkosti, tak je ty minulé skutečnosti nemůžou pořád držet, nemůžou pomáhat pořád. Když mám hlad, žízeň, mám se těšit tím, že někdy předtím mi bylo dobře? Kde jsi teď, Bože náš, když je nám zle? A tak se přirozeně uprchlíkům vybavují ty ryby, okurky, melouny, pór, cibule a česnek, co měli v Egyptě. Je známá věc, že když člověk strádá, vidí minulost lépe, možná nereálně, upíná se k ní. Než tohle, bylo lepší být otrok! Ostatně být otrok neznamenal vždycky totální zmar. Pán se o svého otroka staral, vždyť to byla důležitá pracovní síla, dokonce směl mít i děti...

Co tedy teď dělají Izraelci špatně? Reptání nechme stranou. Jde o závažnější věci. Vždyť ten Boží národ vypovídá podepsanou smlouvu! Tohle byl lid smlouvy! Oni přece už byli smlouvou s Hospodinem spoutáni, a teď to vůbec neberou v úvahu. Pohrdli Hospodinem, který je přitom, řečeno biblickými slovy v kraličtině, **uprostřed** nich. V ekumenickém překladu stojí, že byl „mezi nimi“ – což není ono. Stánek úmluvy byl totiž opravdu v táboře uprostřed – stan setkávání, v něm svatyně a v ní schrána smlouvy. A to nekonečné putování nebyla nějaká Boží samoučelnost, mělo to smysl. Lid se měl přitom naučit, na koho se spolehnout, když jde do tuhého, když jde o přežití. Do země zaslíbené měl přijít připraven. Jenže tenhle lid smlouvy se nestane lidem důvěry. Dojde to tak daleko, že se opravdu skoro všichni rozhodnou vrátit do Egypta. Je to poté, když se 12 zvědů, kteří šli už do zaslíbené země pátrat, vrátí po 40 dnech se zprávou, že tamní lid nikdy nepřemůžou. Důvěra je vniveč, tihle nespokojenci si chtějí zvolit nového vůdce a hurá nazpátek! „Ustanovme si náčelníka a vraťme se do Egypta!“ (Nu 14,4) Zvolme si jiného než Mojžíše, který nás odvedl sem, aby nás tu zahubil.

Ale teď pohár Boží trpělivosti přeteče a dvouleté putování pouští se mění na 40 let a navíc – nikdo od dvaceti let výše zemi zaslíbenou nespátrá, ti všichni zemřou už tady, na poušti.

Já chci ještě upozornit na poslední ze té série zázraků, které provázely čtyřicetileté putování do země zaslíbené a který bude odměna pro tyhle přeživší: Jde o to, že ti, kdo se dočkali konce, kdo měli dojít do země zaslíbené, museli přes Jordán. O tom se vypráví v 3. kapitole knihy Jozue. Jordán byl tenkrát divoká řeka, co se na jaře rozlévala. 12 kněží, po jednom z každého kmene, nesli schránu smlouvy, a jakmile do řeky vstoupili, voda se zastavila a všichni přešli, bylo to stejné, jako tenkrát na začátku putování, v Rákosovém moři. Nemohla se mi přitom nevybavit píseň s textem Zdeňka Borovce, co zpívala asi už na podzim roku 68

Helena Vondráčková – Přejdi Jordán. Tenkrát ale v souvislosti s okupací sovětskou armádou. „Přejdi Jordán, řeku všech nadějí...“

A teď co my – co my v krajině na pomezí? Jistě že nelze brát srovnání s pouští a vyvoleným lidem doslova. Ale jak reagujeme na útrapy? Určitě nechci říkat, že nám náš Pán připravuje těžkosti, aby viděl, jak je budeme zvládat. Ostatně, tohle myslím není jasné ani v té poušti, nemyslím si, že Bůh svému lidu záměrně vodu a jídlo odpíral, v poušti je přece normální, že tam nerostou ovocné stromy a netečou tam bystřiny. Pokud myslíme na nás, jde o to, ovšem stejně jako v té poušti, ke komu se v té blbě situaci obracíme, kde hledáme pomoc. Což prosím nemá být výhrada vůči doktorům!

Ptejme se nejdřív, sestry a bratři, kde hledá pomoc sám Mojžíš. Má taky všeho po krk. Proto jsem četla od stolu Páně tu jeho modlitbu. I on se ptá proč, proč? Proč já? Ale ten zásadní rozdíl mezi ním a jeho lidem je v tom, že Mojžíš se tím svým voláním vztahuje jen a jen ke svému Bohu. K nikomu jinému. Zatímco izraelský národ volá na pomoc všechno, jen ne Hospodina.

Jak se tedy dívat na to přirovnání našich trápení k nekonečnému prodlévání Izraelského národa v poušti? Ta krajina na pomezí, poušť, to by se dalo přirovnat k jakémusi cvičišti. O co obecně jde na cvičišti? Určitě o změnu k dobrému. A ta poušť, to je takové cvičiště. Z otroků se tam měl vytvořit národ, který si je vědom toho, že patří Bohu. Boží lid, lid důvěry. No a s námi je to podobné. Není vůbec lehké, když mám těžké trápení, mluvit o cvičišti. Ale že to nějaký přínos mít může, že nějaké zocelení se může ukázat, to snad přijmout můžeme. Co to chce z naší strany? Když už se v tom neštěstí potácím, zkusit nezapomenout na Boha, prosit ho o spolubytí. To je totiž to, na co Izraelci zcela zapomněli, proto se na ně Bůh hněval.

Krajina na pomezí, to nedobré, v čem se potácím, může totiž být paradoxně nosnější půda, než když život plyne celkem v klidu a nic zásadního se neděje. Ovšem – vždycky je tam riziko: Trápení mě může hodit taky na tu opačnou stranu. Žití v poušti nás taky může z hlediska víry pěkně zlikvidovat. Jako se to stalo Izraelcům. Ale věřila bych, že to hodně záleží na nás samotných, na našem rozhodnutí. Snad by se to celé dalo charakterizovat slovem věrnost. **I v krajině na pomezí zůstat Bohu věrný.**

Sestry a bratři, když se tenkrát Bůh tak rozhněval, řekl – Do mého odpočinutí nevejdou. Rozumějme ti, kdo museli zahynout v poušti. Do jakého odpočinutí? O čem to Bůh mluví? Den odpočinutí, šabat, to je totiž předzvěst Božího království. A tedy odpočinku konečného. V epistole Židům se nám k tomu říká, že do odpočinutí se vchází skrze víru – víru v Krista. Takže zárukou odpočinku je nakonec pro nás Boží Syn. Budu-li mu věřit, mám šanci do odpočinutí vejít.

A tak bych ráda skončila hezkými slovy profesora Jana Hellera z jeho knihy Na čem mi záleží, která nám tohle potvrzuje: „Den odpočinku je anticipace Božího království. Do odpočinutí se vchází skrze víru – míněno víru v Krista. Teprve v jejím důsledku můžeme skutečně svůj nepokoj odevzdat Bohu. Pak se všechno naše sevření a všechny vnitřní křeče uvolňují a my, byť jsme pořád jakoby uprostřed rozličného nepokoje, nalézáme klid. Ten nepokoj není jen kolem nás, dokonce i v nás je leccos, co s námi zmítá. Víra však vytváří jakoby malý ostrůvek, na kterém nás Pán Bůh drží a říká: No dobře, teď je bouřka, ale neboj se, já jsem s tebou. I když se tvá lodička zmítá, toto odpočinutí už ti nikdo nevezme. Jeho zárukou je totiž můj syn.“

Amen.

EZ 193 Svěř celý život Pánu, sloky 1, 2, 9, 12

ohlášky, sbírka

EZ 192 Dobře staví, kdo zná a ví

modlitba

Pane náš, Ježíši Kriste, bez přímělné modlitby by naše bohoslužby nebyly celé. Patří to k věci a je to tak dobře, není to žádná formalita. My tě prosit potřebujeme. Mohli bychom psát dlouhé prosebné seznamy, ty ale stejně víš už napřed, co budeme říkat, víš, co nás trápí. Víš to, a my ti to stejně říkáme, co jiného dělat? Prosíme, jako jsme prosili před týdnem a jako budeme prosit příště: Buď blízko, drž nás, zbavuj nás od zlého. Prosíme za druhé, za nemocné, za všechny strádající, jejichž rady nemají konce. Ty to dobře víš, věříme, že trpíš s námi, vždyť tvoje utrpení ční nad námi k nebesům. Věříme, že nás máš rád, že na nás čekáš u nebeské brány.

Modlitba Páně

poslání Jk 5,7–9

Buďte tedy trpěliví, bratří, až do příchodu Páně. Pohleďte, jak rolník čeká trpělivě na drahocennou úrodu země, dokud se nedočká podzimního i jarního deště.

I vy tedy trpělivě čkejte, posilněte svá srdce, vždyť příchod Páně je blízko.

Nestěžujte si jeden na druhého, bratří, abyste nebyli odsouzeni. Hle, soudce stojí přede dveřmi!

požehnání 1K13,8–12

Láska nikdy nezanikne. Proroctví – to pomine; jazyky – ty ustanou; poznání – to bude překonáno.

Vždyť naše poznání je jen částečné, i naše prorokování je jen částečné; až přijde plnost, tehdy to, co je částečné, bude překonáno.

Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, potom však uzříme tvář v tvář. Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne.

A tak zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska.

D 606 Ať zazní chvála